

Kontrolní závěr z kontrolní akce

18/36

Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými jsou příslušné hospodařit příspěvkové organizace Národní knihovna České republiky a Moravská zemská knihovna v Brně

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2018 usnesením Kolegia NKÚ č. 9/V/2018 dne 23. 4. 2018 pod č. 18/36. Usnesením Kolegia NKÚ č. 7/III/2019 ze dne 25. 2. 2019 byla kontrola rozšířena o kontrolovanou osobu Ministerstvo kultury České republiky. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Roman Procházka.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda příspěvkové organizace Národní knihovna České republiky a Moravská zemská knihovna v Brně hospodaří s majetkem a peněžními prostředky státu účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2015–2017, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od října 2018 do června 2019.

Kontrolované osoby:

Národní knihovna České republiky, Praha; Moravská zemská knihovna v Brně, Ministerstvo kultury.

Kolegium NKÚ na svém XVI. jednání, které se konalo dne 4. 11. 2019,

schválilo usnesením č. 7/XVI/2019

kontrolní závěr v tomto znění:

KLÍČOVÁ FAKTA

CELKOVÁ AKTIVA k 31. 12. 2017 (netto)	NÁKLADY CELKEM za rok 2017	PŘÍSPĚVEK NA PROVOZ od MK v roce 2017
NK ČR 2 003 mil. Kč MZK 544 mil. Kč	NK ČR 480 mil. Kč MZK 132 mil. Kč	NK ČR 383 mil. Kč MZK 89 mil. Kč

NK ČR		MZK
80 %	Podíl příspěvku na provoz od MK v roce 2017 na celkových nákladech	67 %
13,7 mil.	Počet návštěvníků celkem v roce 2017	1,7 mil.
13,3 mil.	<i>z toho návštěvníci on-line služeb</i>	1,1 mil.
7,3 mil.	Počet knihovních jednotek k 31. 12. 2017	4,2 mil.
43,1 mil. Kč	Nákupy do knihovního fondu v letech 2015–2017	17,5 mil. Kč
29 let	Doba, za kterou bude zrevidován celý knihovní fond	12 let
ANO	Porušení rozpočtové kázně	NE

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ kontrolou prověřoval, zda NK ČR a MZK při plnění svých úkolů hospodaří s majetkem a peněžními prostředky státu¹ účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. Kontrola byla zaměřena především na plnění povinností při nabývání, nakládání s majetkem a pozbývání majetku, na vybrané náklady, na účtování o majetku a na provádění finanční kontroly. Dále kontrola prověřila plnění povinností souvisejících se správou knihovního fondu a sbírek muzejní povahy.

Kontrola byla vykonána i na Ministerstvu kultury s cílem prověřit vybrané činnosti ministerstva jako zřizovatele NK ČR a MZK.

NKÚ u NK ČR a MZK prověřil na vybraných vzorcích z období let 2015 až 2017 hospodaření s majetkem státu v pořizovací ceně více než 134 mil. Kč, výše kontrolou ověřených peněžních prostředků dosáhla 126 mil. Kč.

Celkové vyhodnocení:

Na základě provedené kontroly NKÚ lze konstatovat, že NK ČR a MZK v letech 2015–2017 v případech, které byly podrobeny kontrole, používaly při plnění úkolů majetek a peněžní prostředky ke stanoveným účelům. Ve zjištěných případech neplnily povinnosti stanovené právními předpisy a nepostupovaly hospodárně. U NK ČR vedlo porušování zákona o zadávání veřejných zakázek k porušení rozpočtové kázně, kdy NKÚ zjistil neoprávněné použití jiných peněžních prostředků státu až do výše 8 mil. Kč.

Dále byly zjištěny nedostatky při hospodaření s knihovním fondem, zejména při nákupech a u NK ČR při získávání knihovních jednotek povinným výtiskem. NK ČR také neplnila povinnosti při správě sbírky muzejní povahy.

NKÚ poukazuje na skutečnost, že dosud absentuje legislativa směřující k uchování kulturního dědictví v digitální podobě spočívající v úpravě institutu povinného výtisku ve vztahu k elektronickým publikacím.

Celkové vyhodnocení vyplývá z těchto zjištěných nedostatků:

1. NK ČR i MZK ve zjištěných případech neplnily povinnosti stanovené zákonem o majetku ČR², např. NK ČR před přenecháním majetku do dočasného užívání jiným osobám a před prodejem majetku nevydávala rozhodnutí o nepotřebnosti majetku, výši nájemného a cenu k prodeji nestanovila ve výši v místě a čase obvyklé, smlouvu o pronájmu nebytových prostor prodloužila nad zákonem povolenou dobu 8 let. Obě knihovny nakládaly s majetkem státu bez písemné smlouvy, při prodeji majetku vhodné zájemce o koupi nezjišťovaly ve výběrovém řízení, ale majetek prodaly přímo vybraným osobám, nesledovaly, zda dlužníci plní své závazky, a nevymáhaly sjednané smluvní sankce.

---

¹ Peněžními prostředky státu se pro účely kontrolního závěru rozumí peněžní prostředky příspěvkové organizace ve smyslu ustanovení § 3 písm. c) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), tedy „jiné peněžní prostředky státu“, resp. ve smyslu ustanovení § 53 odst. 1 téhož zákona „peněžní prostředky získané hlavní činností a peněžní prostředky získané ze státního rozpočtu.“

² Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, dále také „zákon č. 219/2000 Sb.“ nebo „zákon o majetku ČR“.

2. Účetnictví NK ČR a MZK nebylo správné a úplné ve smyslu zákona o účetnictví³. NK ČR neúčtovala včas o pořízení dlouhodobého majetku v celkové výši téměř 16 mil. Kč, což vedlo i k pozdnímu zahájení odpisování majetku a k vykazování nesprávných údajů v účetních výkazech. NK ČR při prodeji majetku neúčtovala o pohledávkách, přijaté nájemné zaúčtovala na nesprávné účty a neúčtovala o časovém rozlišení výnosů z pronájmu. Obě knihovny neúčtovaly o pořízení knih – předmětů kulturní hodnoty – a dalších cenných knih⁴ na majetkové účty. Dále neúčtovaly o pohledávkách za čtenáři za pozdní vrácení knih, jejich poškození či ztrátu v době jejich vzniku, ale NK ČR účtovala až o výnosu po úhradě dlužné částky a MZK ve zjištěných případech účtovala až po rozhodnutí soudu.
3. NK ČR zadávala veřejné zakázky malého rozsahu, ačkoliv se věcně, časově i funkčně jednalo o související zakázky, u kterých smlouvy měly být uzavřeny na základě výběru dodavatele v některém z druhů zadávacích řízení. Tím NK ČR porušila zákon o zadávání veřejných zakázek⁵ a porušila rozpočtovou kázeň až do výše 8 milionů Kč dle uzavřených smluv.
4. NK ČR i MZK ve zjištěných případech nepostupovaly v souladu s rozpočtovými pravidly⁶. Kontrola zjistila, že v některých případech knihovny nepostupovaly hospodárně. MZK např. v rámci pořádání vícedenních akcí uhradila náklady i za ubytování osob, které se na akce sice přihlásily, ale poté se jich vůbec nezúčastnily.
5. Kontrola zjistila nedodržování zákona o finanční kontrole⁷, kdy knihovny ve zjištěných případech souvisejících s výše uvedenými oblastmi neprováděly důsledně předběžnou řídicí kontrolu.
6. V oblasti knihovního fondu kontrola zjistila, že při stejném tempu provádění revizí knihovních jednotek jako v letech 2015–2017 by celý knihovní fond byl zkontrolován ve své úplnosti u NK ČR jednou za 29 let a u MZK jednou za 12 let. NK ČR i MZK jsou příjemci tzv. povinného výtisku⁸. MZK v případech neodevzdání povinných výtisků ze strany vydavatelů úspěšně uplatňovala právo na jejich vydání všemi dostupnými právními prostředky, zatímco NK ČR tyto možnosti nevyužívala. Nákupy knihovních jednotek obě knihovny účtovaly do nákladů na spotřebu materiálu, takže např. pořízení knih s kupní cenou i ve statisících korun se nepromítlo do navýšení hodnoty dlouhodobého majetku knihoven. V několika případech bylo zjištěno, že NK ČR nezajistila dostatečnou právní ochranu knihovních dokumentů při jejich zapůjčování jiným subjektům na výstavě.

---

³ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

⁴ Cennými knihami se pro účely kontrolního závěru rozumí knihovní jednotky (knihy, časopisy, tisk, mapy, notové záznamy apod.), které nesplňují podmínky uvedené v zákoně č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, přitom jsou historicky cenné a hodnotné a mají vyšší pořizovací cenu, např. nad 40 tis. Kč.

⁵ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

⁶ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

⁷ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

⁸ Právo povinného výtisku je pro NK ČR a MZK zakotveno v ustanovení § 2 písm. f) zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), v ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) zákona č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích a v ustanovení § 9 odst. 1 písm. a) zákona č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon). Každý vydavatel má toto právo plnit bezplatným předáním veřejně šířených publikací na území ČR do 30 dnů ode dne vydání a bezplatným předáním periodického tisku do sedmi dnů ode dne vydání.

7. V oblasti správy sbírek muzejní povahy nebyly u MZK zjištěny nedostatky. U NK ČR byly zjištěny nedostatky v evidenci a účtování o sbírkových předmětech.
8. Kontrola NKÚ se také zabývala stavem digitalizace knihovního fondu u NK ČR a MZK. V rámci kontroly bylo provedeno srovnání vybraných ukazatelů některých evropských národních knihoven.

Na základě vyhodnocení zjištěných nedostatků NKÚ doporučuje, aby Ministerstvo kultury:

- **metodickým pokynem stanovilo pro zřízené organizace správnou a jednotnou aplikaci platných právních předpisů v oblasti účtování a vykazování knihovního fondu (resp. dlouhodobého hmotného majetku, zejména kulturních předmětů),**
- **provedlo analýzu současného pojetí institutu povinného výtisku a vyhodnotilo, zda je odevzdávání povinného výtisku ve stávající míře nezbytné, zejména s ohledem na skutečnost, že mu podléhají např. i reklamní a propagační letáky a brožury.**

II. Informace o kontrolované oblasti

NK ČR a MZK jsou příspěvkové organizace, jejichž zřizovatelem je Ministerstvo kultury. MK je ústřední orgán státní správy na úseku kultury a je správcem kapitoly státního rozpočtu 334 – *Ministerstvo kultury*, z níž knihovnám poskytuje příspěvky na provoz a účelové dotace.

NK ČR je centrem systému knihoven v ČR. Jako hlavní činnost vykonává koordinační, odborné, informační, vzdělávací, analytické, výzkumné, standardizační, metodické a poradenské činnosti, v jejichž rámci zpracovává a zpřístupňuje evidenci knihovních dokumentů v knihovních fondech knihoven ČR. Dále např. zpracovává národní bibliografii, plní funkci národní agentury pro mezinárodní standardní číslování knih a hudebnin, zastupuje knihovny v systému knihoven při jednání s kolektivními správci autorských práv a provádí úhradu odměn za půjčování předmětů ochrany podle zvláštního právního předpisu. Poskytuje veřejné knihovnické a informační služby.

Hlavní činností MZK je plnění knihovnicko-informačních, výzkumných, metodických a kulturně společenských funkcí, zejména zpřístupnění a poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb. MZK od roku 2016 provozuje České literární centrum pro zajištění soustavné reprezentace a propagace české knižní kultury v zahraničí, především na mezinárodních knižních veletrzích. MZK plní i funkci krajské knihovny, která je financována z prostředků Jihomoravského kraje.

NK ČR a MZK dále zabezpečují zpracování knihovního fondu formou katalogizace, digitalizace, provádí preventivní ochranu, konzervaci a restaurování knihovních dokumentů, jsou metodickými a koncepčními pracovišti v oblasti konzervace a restaurování knihovních fondů.

NK ČR i MZK jsou správci sbírky muzejní povahy podle zákona č. 122/2000 Sb.⁹; NK ČR spravuje sbírku s názvem „Sbírka Národní knihovny ČR“, MZK sbírku s názvem „Sbírka Moravské zemské knihovny v Brně“.¹⁰

---

⁹ Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů.

¹⁰ „Sbírka Národní knihovny ČR“, evidenční č. sbírky – NKK/006-01-13/345006 ze dne 11. 5. 2006, dále také „Sbírka NK ČR“. „Sbírka Moravské zemské knihovny v Brně“, evidenční č. sbírky – MZB/003-06-03/30700 ze dne 14. 11. 2003, dále také „Sbírka MZK“

NK ČR a MZK jsou právníckými osobami dle zákona č. 219/2000 Sb., jsou samostatnými účetními jednotkami dle zákona č. 563/1991 Sb. a při zadávání veřejných zakázek mají postavení veřejného zadavatele¹¹. Obě knihovny hospodaří s majetkem státu, ke kterému mají příslušnost hospodaření, s peněžními prostředky přijatými ze státního rozpočtu (příspěvek na provoz, dotace), s prostředky svých fondů a dalšími peněžními prostředky, a to způsobem a za podmínek stanovených zejména zákonem č. 219/2000 Sb. a zákonem č. 218/2000 Sb.

Celková aktiva NK ČR k 31. 12. 2017 činila 2 002 556 tis. Kč (netto). Celková aktiva MZK k 31. 12. 2017 činila 543 991 tis. Kč (netto). NK ČR i MZK hospodařily na základě ročního schváleného rozpočtu nákladů a výnosů, jehož součástí je příspěvek na provoz od zřizovatele, který je zahrnut ve výnosech vybraných ústředních vládních institucí z transferů. Převážnou část výnosů knihoven tvoří právě výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů. Celková výše a struktura těchto výnosů v letech 2015–2017 jsou uvedeny v tabulkách č. 1 a č. 2.

Tabulka č. 1: NK ČR – Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů (v tis. Kč)

Syntetický účet ¹² 671	2015	2016	2017
I. Příspěvek na provoz (od zřizovatele MK)	344 645	350 988	382 948
II. Účelové dotace (od zřizovatele MK)	55 342	41 078	39 951
III. Ostatní poskytovatelé	24 902	20 812	21 501
IV. Odpisy z transferu	4	4	19
Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů	424 893	412 882	444 419

Zdroj: výkazy zisku a ztráty NK ČR, hlavní kniha, výroční zprávy NK ČR, vše za roky 2015, 2016 a 2017.

Příspěvek na provoz v letech 2015–2017 pokryl 72–80 % celkových nákladů NK ČR. MK v letech 2015–2017 poskytlo NK ČR účelové dotace ve výši 9–13 % z celkových výnosů vybraných ústředních vládních institucí z transferů. Celková výše příspěvku na provoz spolu s poskytnutými dotacemi od MK se u NK ČR pohybovala v rozmezí 94–98 % výnosů vybraných ústředních vládních institucí z transferů. Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů v letech 2015–2017 pokrývají celkové náklady NK ČR z 89–93 %.

Tabulka č. 2: MZK – Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů (v tis. Kč)

Syntetický účet 671	2015	2016	2017
I. Příspěvek na provoz (od zřizovatele MK)	76 509	81 204	88 904
II. Účelové dotace (od zřizovatele MK)	23 781	22 756	33 659
III. Ostatní poskytovatelé	4 318	4 482	2 715
IV. Odpisy z transferu	0	0	0
Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů	104 608	108 442	125 278

Zdroj: výkazy zisku a ztráty MZK, hlavní kniha, výroční zprávy MZK, vše za roky 2015, 2016 a 2017.

Také u MZK zásadní část výnosů vybraných ústředních vládních institucí z transferů tvořil příspěvek na provoz od zřizovatele, který se v letech 2015 až 2017 zvyšoval a činil 71–75 % těchto výnosů. Příspěvek na provoz činil v roce 2015 celkem 68 %, v roce 2016 celkem 71 % a v roce 2017 celkem 67 % celkových nákladů MZK. MK ČR poskytlo MZK účelové dotace ve výši 21–27 % z celkových výnosů vybraných ústředních vládních institucí z transferů, které pokryly celkové náklady z 93–95 %.

NK ČR i MZK v letech 2015 až 2017 dosahovaly mírného kladného hospodářského výsledku, v roce 2017 NK ČR ve výši cca 622 tis. Kč, MZK ve výši 185 tis. Kč. Celková výše finančních

¹¹ Ustanovení § 4 odst. 1 písm. c) zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

¹² Syntetický účet, dále také „SÚ“.

prostředků poskytnutá NK ČR a MZK od Ministerstva kultury v letech 2015–2017 činila 1 541 765 tis. Kč.

Vybrané položky *rozvahy a výkazu zisku a ztráty* NK ČR a MZK jsou uvedeny v příloze č. 1 tohoto kontrolního závěru.

III. Rozsah kontroly

Kontrola bylo podrobena hospodaření NK ČR a MZK s majetkem a peněžními prostředky v letech 2015 až 2017 a dále bylo prověřeno, zda byly prostředky použity k účelům, na které byly určeny v rámci stanoveného předmětu činnosti. Kontrolované oblasti byly vybrány na základě identifikovaných rizik a hodnotové i věcné významnosti, zejména finanční výše vynaložených nákladů a hodnoty majetku.

Kontrolou bylo ověřováno, zda knihovny plnily povinnosti stanovené zákony č. 219/2000 Sb. a č. 218/2000 Sb. V oblasti zadávání veřejných zakázek bylo ověřováno, zda knihovny postupovaly v souladu se zákonem č. 134/2016 Sb. Kontrolou bylo prověřeno nabývání majetku a nakládání s majetkem, včetně pronajímání a pozbývání nepotřebného majetku. Kontrola se zaměřila na vynakládání peněžních prostředků na vybrané služby, zejména na opravy a udržování majetku, na poradenské a právní služby, na nájem majetku ve vlastnictví jiných subjektů, na ubytovací služby a dále na vybrané náklady související s projektem Národní digitální knihovny¹³.

Kontrolováno bylo rovněž dodržování zákona č. 563/1991 Sb. a prováděcí vyhlášky č. 410/2009 Sb.¹⁴ V oblasti účetnictví se kontrola zaměřila zejména na soulad fakturace se smlouvami, správnost zaúčtování pořízení majetku na příslušné majetkové účty, ve správném ocenění a v období časově a věcně souvisejícím. NKÚ dále ověřoval způsob stanovení a účtování odpisů a včasnost zahájení odpisování majetku.

Kontrolní činnost se zaměřila i na provádění řídicí kontroly ve smyslu zákona č. 320/2001 Sb.

Kontrola prověřila, zda NK ČR a MZK v letech 2015–2017 dodržovaly stanovené povinnosti při správě knihovního fondu, zejména při jeho doplňování, a dále prověřila, zda řádně prováděly evidenci, revizi a ochranu knihovního fondu. Kontrolou byl prověřen též postup knihoven při vypůjčování dokumentů knihovního fondu v tuzemsku i do zahraničí.

V oblasti kontroly sbírek muzejní povahy bylo ověřeno, zda knihovny sbírky řádně spravují, evidují, inventarizují a zda o nich správně účtují. Byly prověřeny činnosti při ochraně sbírkových předmětů a postupy při jejich vypůjčování na výstavy v ČR i do zahraničí.

Kontrola u Ministerstva kultury bylo podrobena např. provádění veřejnosprávních kontrol u NK ČR a MZK, stanovení metodických pokynů pro účtování o nakupech dokumentů do knihovního fondu a činnost MK v oblasti povinného výtisku elektronických publikací.

---

¹³ Projekt Národní digitální knihovny – projekt financovaný z *Integrovaného operačního programu* EU částkou 255 milionů Kč a spolufinancován z rozpočtu MK částkou 45 milionů Kč, s udržitelností do konce roku 2019. Hlavními cíli je digitalizace významné části bohemikální produkce 19. až 21. století (digitalizování cca 50 milionů stran), dále dlouhodobé uložení dokumentů ve spolehlivém digitálním úložišti a zpřístupnění digitálních dokumentů (volně, zdarma, s ohledy na autorské právo).

¹⁴ Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

Kontroly nebyly podrobeny realizace investičních akcí revitalizace a rekonstrukce areálu Klementina a rekonstrukce a dostavba nového objektu centrálního depozitáře v Hostivaři.

Hodnota kontrolovaného majetku za kontrolované období činila u NK ČR celkem 93 567 064 Kč, u MZK celkem 40 919 733 Kč, dohromady 134 486 797 Kč. Objem kontrolovaných finančních prostředků za kontrolované období činil u NK ČR celkem 107 489 689 Kč, u MZK celkem 18 693 688 Kč, dohromady 126 183 377 Kč.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

Kontrolou NKÚ bylo ověřeno, že v letech 2015–2017 NK ČR a MZK v kontrolovaných případech při plnění určených úkolů používaly majetek a peněžní prostředky k účelům určeným v rámci stanoveného předmětu činnosti ve zřizovacích listinách.

1. NK ČR i MZK ve zjištěných případech neplnily povinnosti stanovené zákonem č. 219/2000 Sb.

MZK v roce 2016 při nákupu vozidla v pořizovací ceně 459 tis. Kč nepostupovala v souladu se zákonem o majetku ČR, neboť kupní cenu vozidla uhradila před uzavřením smlouvy a převzetím vozidla. Tím nesplnila povinnost důsledně využívat všechny právní prostředky k hájení práv státu jako vlastníka.

Kontrola prověřila celkem 28 smluv, na jejichž základě NK ČR a MZK přenechávaly majetek do užívání jiným subjektům, a zjistila, že např. NK ČR v roce 2015 uzavřela dvě smlouvy o pronájmu nebytových prostor, aniž by před tím splnila povinnost před nakládáním s majetkem vydat rozhodnutí o nepotřebnosti majetku. V roce 2015 prodloužila trvání nájemního vztahu u pronájmu nebytových prostor pro prodejnu suvenýrů o 10 let, ačkoliv zákon o majetku ČR připouští nejvíce dobu 8 let. NK ČR dále v době od 1. 11. 2015 do 30. 11. 2015 přenechala 676 m² skladových hal v Centrálním depozitáři Hostivař, aniž by s nájemcem uzavřela písemnou smlouvu o pronájmu.

MZK v roce 2017 vynaložila částku 610 595 Kč na vybavení dvou kanceláří a instalaci docházkového terminálu, přitom neměla s vlastníkem objektu uzavřenou písemnou smlouvu o užívání těchto prostor. Nedodržela tak zásadu nakládání s majetkem na základě smlouvy dle ustanovení § 55 odst. 3 zákona č. 219/2000 Sb. a její jednání bylo rizikové z hlediska zajištění ochrany majetku státu umístěného v prostorách třetí osoby před ztrátou, poškozením a zničením dle § 14 odst. 3 téhož zákona.

NK ČR i MZK nepostupovaly v souladu se zákonem č. 219/2000 Sb., když neplnily povinnost průběžně sledovat řádné a včasné plnění závazků nájemcem, požadovat sjednané smluvní sankce a tyto řádně vymáhat. NK ČR v letech 2015–2017 nezjistila, že 4 faktury v celkové výši 254 117 Kč nebyly uhrazeny v době splatnosti, a nepředala je k právnímu vymáhání, resp. ve dvou případech k právnímu řešení přistoupila až 8 a 20 měsíců po splatnosti pohledávek. NK ČR dále u dvou kontrolovaných nájemních vztahů nepožadovala úroky z prodlení a sjednané smluvní pokuty ve 14 zjištěných případech pozdě uhrazených faktur, kde prodlení činilo 5–37 dní. MZK v případě pronájmu kavárny v letech 2015–2017 tolerovala úhrady nájemného po splatnosti, u všech 12 prověřovaných faktur v celkové výši 334 474 Kč činila

doba jednotlivých prodlení s platbou 5–49 dní a za opožděné platby neuplatňovala smlouvou sjednanou smluvní pokutu.

U prodejů majetku NK ČR a MZK byly nalezeny nedostatky v 7 z celkem 14 kontrolovaných případů¹⁵. NK ČR v pěti ze šesti případů před prodejem majetku v rozporu s ustanovením § 14 odst. 7 zákona č. 219/2000 Sb. nevydala rozhodnutí o jeho nepotřebnosti a prodejní cenu nestanovila ve výši v místě a čase obvyklé. Ve třech případech NK ČR při prodeji majetku neuzavřela kupní smlouvu písemně. Ve všech 6 kontrolovaných případech nenabídla NK ČR majetek ostatním organizačním složkám státu a jiným státním organizacím a všechny prodeje realizovala s předem vybranými nabyvateli, stejně tak MZK v roce 2017 prodala osobní automobil přímo konkrétní fyzické osobě. Pro přímý prodej nebyly naplněny podmínky stanovené v ustanovení § 22 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., a obě knihovny tak porušily povinnost zjistit zájemce o koupi ve výběrovém řízení, výběr provést efektivně, transparentně a dle předem stanovených kritérií.

2. Knihovny ve zjištěných případech nedodržovaly při vedení účetnictví zákon č. 563/1991 Sb.

NK ČR v letech 2015–2017 ve zjištěných případech vzniklé náklady v celkové výši 2 058 757 Kč nezaúčtovala do účetního období, se kterým časově a věcně souvisely. Jednalo se např. o náklady na pojištění majetku, na právní služby, na nájem cizího majetku nebo na opravy a udržování majetku.

NK ČR v letech 2015–2017 a MZK v letech 2015–2016 ve zjištěných případech neúčtovaly na správných účtech a nedodržely obsahové vymezení položek výkazu zisku a ztráty, jednalo se např. o náklady za nájem cizího majetku a náklady na pojištění majetku v celkové výši 759 124 Kč.

Ke kontrole správnosti zaúčtování a zařazení jednotlivých položek do majetkové evidence bylo vybráno 306 položek nákupů z let 2015–2017 v celkové pořizovací ceně 26 736 799 Kč, z toho u celkem 240 položek nákupů v celkové pořizovací ceně 15 752 809 Kč bylo zjištěno časově nesprávné zařazení majetku do užívání. NK ČR nezařadila majetek do užívání ke dni, kdy byl uveden do stavu způsobilého k užívání, ale až se zpožděním 1–12 měsíců. K pozdnímu zařazení tak došlo u více než 78 % kontrolovaných případů nákupů (resp. 59 % finančního objemu kontrolovaných případů).

Např. u 19 kontrolovaných nákupů dlouhodobého majetku v celkové pořizovací ceně přes 22 mil. Kč (pořizovací cena jednoho kusu činila od 90 tis. Kč do 3,5 mil. Kč) bylo opožděné zařazení majetku zjištěno v 8 případech v celkové pořizovací ceně téměř 12 mil. Kč, tj. ve 42 % případů. Jednalo se např. o knižní skenery, plotter na výrobu ochranných obalů, multifunkční mikroskop či o čisticí stroj na knihy. U celkem 232 položek pořízeného drobného dlouhodobého majetku z 306 kontrolovaných položek, tj. v 76 % případů, kontrola zjistila, že k jejich zařazení do majetku došlo až během roku následujícího po jejich pořízení, a NK ČR tak navíc v příslušném roce u tohoto majetku nesplnila ani povinnost inventarizovat majetek, stanovenou v zákoně o účetnictví, neboť neověřila skutečný stav majetku a stav majetku v účetnictví.

NK ČR tak v rozvaze k 31. 12. 2014, k 31. 12. 2015 a k 31. 12. 2016 vykázala nesprávné údaje, zejména podhodnotila částky vykazované v položkách majetkového účtu 022 – *Samostatné*

---

¹⁵ Předmětem prodeje byly např. nemovitosti, automobily, notebook, mobil.

hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí a účtu 028 – Drobný dlouhodobý hmotný majetek. Opožděné zařazení majetku vedlo i k pozdnímu zahájení odpisování majetku, čímž byla ovlivněna výše odpisů zaúčtovaných v účetních knihách za roky 2015, 2016 a 2017.

Při kontrole fakturace a účtování výnosů z nájemného a prodeje majetku bylo zjištěno porušení zákona o účetnictví tím, že NK ČR v letech 2015–2017 v 10 případech zaúčtovala výnosy z pronájmu a z prodeje v celkové výši 106 557 Kč na nesprávné účty, ve třech případech v účetních knihách roku 2015 a 2016 zaúčtovala výnosy z pronájmu v celkové výši 118 731 Kč dvakrát a v letech 2015–2017 účtovala o výnosech z pronájmu v nesprávném účetním období. NK ČR ve všech 6 kontrolovaných případech prodeje majetku nedodržela zákon o účetnictví, když neúčtovala o pohledávce za kupujícím, ale účtovala až o výnosech z prodeje.

NK ČR a MZK nedodržely zásady účtování stanovené zákonem o účetnictví, když o pohledávkách za čtenáři a o úhradách za poplatky z prodlení za pozdní vrácení knihy či za sankce za ztrátu knihovní jednotky NK ČR účtovala jako o výnosech poté, co byly uhrazeny, a MZK v roce 2017 o pohledávkách ve výši 224 066 Kč, vymáhaných soudně, neúčtovala v okamžiku jejich vzniku, tzn. po vyčíslení pohledávky ve výzvě k úhradě sankce čtenáři, ale s časovým odstupem až po vydání rozsudku soudu. NK ČR navíc nepostupovala v souladu se zákonem o účetnictví tím, že v letech 2015 až 2017 účtovala výnosy z poplatků z prodlení za pozdní vrácení knihy a ze sankce za ztrátu knihovní jednotky na nesprávný účet.

Kontrolou byly dále zjištěny nedostatky v účtování o nákupech knihovních jednotek, podrobnosti jsou uvedeny v bodě 6.2, který se týká správy knihovního fondu.

Ve výkazech *rozvaha* a *výkaz zisku a ztráty* knihovny vykázaly nesprávné údaje a jejich účetnictví nebylo v účetním období 2015–2017 správné a úplné ve smyslu ustanovení § 8 odst. 2 a odst. 3 zákona o účetnictví.

3. NK ČR porušila zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

NK ČR v roce 2017 u služeb souvisejících s provozem Národní digitální knihovny porušila povinnost stanovenou zákonem č. 134/2016 Sb. Rozdělila plnění spočívající v poskytování podpory pro hardware a síť digitalizační linky a dále rozdělila plnění spočívající v zálohování dat vždy na dvě samostatné veřejné zakázky malého rozsahu, čímž snížila předpokládanou hodnotu pod finanční limity stanovené v ustanovení § 25 a § 26 zákona. NK ČR se tímto způsobem vyhnula zadání veřejné zakázky zadávacím postupem v některém z druhů zadávacích řízení uvedených v zákoně č. 134/2016 Sb. Uvedené jednání nasvědčuje možnému porušení rozpočtové kázně až do výše 8 mil. Kč (dle uzavřených smluv) ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) zákona č. 218/2000 Sb. Zjištěné skutečnosti NKÚ oznámil příslušnému finančnímu úřadu.

4. NK ČR a MZK ve zjištěných případech nepostupovaly dle zákona č. 218/2000 Sb.

NK ČR porušila povinnost uvedenou v ustanovení § 53 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb. postupovat nejehospodárnějším způsobem, když v letech 2015–2017 u dvou pronájmů majetku nepožadovala úroky z prodlení a sjednané smluvní sankce ve výši 8 269 Kč za prodlení s úhradou nájemného a MZK v roce 2017 uhradila nehospodárně peněžní prostředky státu ve výši 20 470 Kč, když zaplatila za nečerpané ubytovací služby v souvislosti s jí pořádaným seminářem za 129 osob, přičemž ve skutečnosti bylo ubytováno jen 107 osob, tj. o 22 osob méně.

5. U obou knihoven nebyla prováděna důsledně řídicí kontrola dle zákona č. 320/2001 Sb.

MZK v letech 2015–2017 v kontrolou zjištěných případech nepostupovala v souladu se zákonem o finanční kontrole tím, že při úhradě nákladů ve výši celkem 1 820 141 Kč schvalovacím postupem neprověřila správnost operace ve vztahu k doložení věcné správnosti, výše a splatnosti závazku. V roce 2015 např. podstatně změnila platební podmínky již uzavřených smluv na zajištění expozice na zahraničních knižních veletrzích a proplácela zálohové faktury a faktury, které nebyly doloženy oboustranně podepsaným protokolem o převzetí díla a specifikací provedených prací. V roce 2016 neprověřila správnost operace ve vztahu ke skutečnému čerpání ubytovacích služeb a uhradila i náklady za ubytování, které nebylo ve skutečnosti poskytnuto. V letech 2015–2017 u nákladů na služby daňového poradce nezjistila rozpor ve způsobu výpočtu navýšení ceny služeb o výši inflaci. V případě pronájmu kavárny MZK v letech 2015–2017 nezjistila, že nájemce je s úhradou nájemného opakovaně v prodlení, neprověřila splatnost pohledávky a zda je navýšena o sjednanou smluvní pokutu.

U NK ČR nájemce bistra a restaurace hradil nájemné ve výši 195 000 Kč měsíčně, ačkoliv dle smlouvy o nájmu měl hradit částku 585 000 Kč čtvrtletně předem a NK ČR předběžnou kontrolou při správě veřejných příjmů po vzniku nároku orgánu veřejné správy v rámci schvalovacího postupu tento nedostatek neodhalila.

6. Nedostatky v oblasti správy knihovního fondu

Kontrola NKÚ prověřila, zda v letech 2015–2017 knihovny postupovaly v souladu s knihovním zákonem č. 257/2001 Sb.¹⁶ při evidenci knihovního fondu, jeho revizi, ochraně při vyřazování knihovních dokumentů z knihovních fondů. Kontrole byla dále podrobena oblast doplňování knihovního fondu o nové dokumenty, výpůjček pro účely výstav a účtování o nákupech knihovních jednotek – předmětů kulturní hodnoty a knih s vyšší pořizovací cenou.

6.1 Evidence a revize

Kontrolou bylo na kontrolním vzorku 1 200 ks knihovních jednotek ověřeno, že knihovny vedly evidenci knihovního fondu dle knihovního zákona způsobem, který umožňoval kontrolu jednotlivých záznamů a zaručoval jejich nezaměnitelnost, a to v rozsahu přírůstkového seznamu s povinnými údaji, v některých případech byla jako nepovinný údaj uvedena i pořizovací cena a věcný popis a stav u dokumentů pořízených do historického fondu.

Kontrola NKÚ prověřila postup knihoven při revizi knihovního fondu.¹⁷ Revizí je porovnán skutečný stav knihovních jednotek se stavem evidence a výpůjček a zjišťován rozdíl, nedostatky v evidenci, v uchování fondu a zjišťován fyzický stav fondu. Vzhledem k objemu knihovního fondu nad 3 miliony knihovních dokumentů jsou NK ČR i MZK povinny provádět revizi v rozsahu nejméně 200 000 knihovních dokumentů ročně, tuto povinnost knihovny plní.

NK ČR v kontrolovaném období 2015–2017 revidovala v průměru cca 251 754 jednotek ročně, MZK pak v průměru 344 227 jednotek ročně. Pokud by revize i nadále probíhaly ve stejných

---

¹⁶ Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon).

¹⁷ Povinnosti spojené s prováděním revizí knihovního fondu upravuje zákon č. 257/2001 Sb. a vyhláška Ministerstva kultury č. 88/2002 Sb., k provedení zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon). Na postup při provádění revize knihovního fondu u knihoven, zaevidovaných v databázi MK ČR, se nevztahuje zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

ročních objemech jako v letech 2015–2017, bude celý knihovní fond NK ČR zkontrolován jednou ve své úplnosti nejdříve v období 29 let, u MZK jednou za 12 let.

Tabulka č. 3: Rozsah provedených revizí knihovního fondu v letech 2015–2017 (v ks)

Počet knihovních jednotek k 31. 12. 2017	Rok 2015		Rok 2016		Rok 2017	
	Revidované	Z toho nedohledané	Revidované	Z toho nedohledané	Revidované	Z toho nedohledané
NK ČR	7 275 680	231 494	291 964	104	231 805	200
MZK	4 222 678	367 672	325 972	596	339 037	424

Zdroj: NK ČR – vypracoval NKÚ podle předložených dokladů NK ČR, MZK – zprávy o plnění úkolů za rok 2015, 2016 a 2017.

Vysvětlivky:

Revidované – knihovní jednotky, u kterých je prováděna revize dle ročního plánu revizí.

Nedohledané – knihovní jednotky, které při revizi nebyly nalezeny.

Nenalezené dokumenty jsou s určitým časovým odstupem opakovaně tzv. přehledávány. Jako revizní ztrátu je k odpisu navrhuje NK ČR v třetím roce po revizi a MZK až po dokončení revize celého knihovního fondu, tj. až po uplynutí 15 let. Vzhledem k uvedenému časovému odstupu mezi revizí a návrhem k odpisu tak není zjištění osoby odpovědné za ztrátu knihovních jednotek ve skutečnosti reálné. Odepsané dokumenty se proto nahrazují především z rezervních fondů, popřípadě se doplňují nákupem, výměnou, darem apod.

6.2 Doplnování knihovního fondu

Dokumenty do svých fondů doplňují knihovny zejména povinným výtiskem, nákupy, dary, výměnou. Největší podíl na doplnění knihovního fondu v letech 2015–2017 tvořily přírůstky knihovních jednotek a periodických publikací na základě plnění práva tzv. povinného výtisku. Přírůstky knihovního fondu na základě práva povinného výtisku tvořily v letech 2015–2017 u NK ČR 52 % a u MZK činily 73 % celkových přírůstků.

Tabulka č. 4: Přírůstky knihovního fondu v letech 2015 až 2017 (v ks)

Knihovna	Celkem	z toho		
		Povinný výtisk	Nákupy	Ostatní
NK ČR	271 048	142 148	34 035	94 865
MZK	112 805	82 892	16 732	13 181

Zdroj: NK ČR – výroční zprávy za roky 2015–2017; roční výkazy o knihovně za roky 2015–2017; sdělení k žádosti NKÚ č. 6; MZK – sdělení k žádosti č. 1: *Sestavy přírůstků knihovního fondu v letech 2015–2017.*

Právo povinného výtisku se vztahuje na knihy s kódem ISBN¹⁸, hudebniny s kódem ISMN¹⁹, a dále na tiskoviny s kódem MK ČR Exxxx²⁰ a ISSN²¹, např. na odborné, zábavné, podnikové, pojišťovací časopisy, noviny a další periodika, reklamní letáky ze supermarketů, turistické mapy. Jsou-li tiskoviny vydány v regionálních mutacích (krajská vydání deníků, obecní zpravodaje), pak se povinnost vydavatele poskytnout povinný výtisk vztahuje na každé takové vydání. Do fondů NK ČR a MZK se tak dostávají mimo jiné i jednolisté reklamy, obecní a farní

¹⁸ ISBN – systém mezinárodního standardního číslování knih, 13místný kód k jednoznačné identifikaci knih (neperiodických publikací).

¹⁹ ISMN – systém mezinárodního standardního číslování hudebnin, 13místný kód k jednoznačné identifikaci hudebnin.

²⁰ MK přiděluje evidenční číslo periodického tisku a vede evidenci periodického tisku. Evidenční číslo ve tvaru MK ČR Exxxx je údaj povinný v tiráži každého vydání periodického tisku. Periodika jsou dle obsahového zaměření členěna do 18 kategorií. Dále viz <https://www.mkcr.cz/databaze-periodickeho-tisku-pro-verejnost-978.html?paging.pageNo=all#seznam>.

²¹ ISSN – systém mezinárodního standardního číslování seriálových publikací, 8místný kód k jednoznačné identifikaci tzv. pokračujících zdrojů.

zpravodaje, inzertní časopisy, křížovky, horoskopy, či desítky regionálních mutací novin aj.

Kontrolou bylo prověřováno, zda a jakým způsobem NK ČR a MZK v letech 2015–2017 uplatňovaly právo na povinný výtisk z titulu jim přiznaného postavení příjemce povinného výtisku, zejména jakým způsobem postupovaly vůči vydavatelům, kteří povinnost dodat povinné výtisky dlouhodobě či opakovaně neplnili.

Kontrola zjistila, že NK ČR neměla v kontrolovaném období 2015–2017 náležitý přehled o stavu plnění práva povinného výtisku vydavateli. NK ČR neurčila, jak postupovat v případech, kdy vydavatelé zákonnou povinnost odevzdat povinný výtisk nesplnili, nevedla evidenci nedodaných povinných výtisků ani neplnících vydavatelů, nestanovila postupy pro předávání případů k právnímu vymáhání. Naopak MZK vedla evidenci upomínek na plnění práva povinného výtisku, vnitřním předpisem jednoznačně stanovila úkol dosáhnout maximální úplnosti získání povinných výtisků a určila postupy pro právní vymáhání.

Např. v roce 2017 MZK vystavila 902 upomínek a k právnímu řešení předala 29 případů. Oproti tomu NK ČR prováděla upomínání různým způsobem a nepravidelně a v letech 2015–2017 ani v jednom případě nepřistoupila k právnímu vymáhání. Kontrola NKÚ přitom zjistila, že 18 z 239 publikací vybraných ke kontrole plnění práva povinného výtisku jejich vydavatelé nedodali NK ČR nejméně od roku 2014.

Právo povinného výtisku se v současné době vztahuje na povinné výtisky vydávané v tištěné podobě a nevztahuje se na dokumenty vydávané pouze elektronicky. MK předložilo vládě ČR návrh novely zákona č. 257/2001 Sb., zákona č. 37/1995 Sb. a zákona č. 46/2000 Sb., v nichž by mělo být povinné odevzdávání elektronických publikací, včetně e-periodik zakotveno. Do doby schválení kontrolního závěru nebyla změna právní úpravy schválena.

Nákupy u NK ČR tvořily 13 % všech přírůstků knihovního fondu a u MZK se jednalo o 15 % z celkových přírůstků. Na nákupy knihovních jednotek v letech 2015–2017 vynaložily NK ČR částku 43 118 483 Kč a MZK částku 17 532 482 Kč. Kontrolou byly ověřeny postupy při nákupu 1 209 neperiodických publikací v celkové nákupní ceně 7 574 777 Kč.

NK ČR a MZK při účtování o nakoupených knihách neposuzovaly, zda mají charakter předmětů kulturní hodnoty²² a mají být zaúčtovány bez ohledu na výši jejich ocenění na SÚ 032 – *Kulturní předměty*²³, či zda se jedná o majetek, o kterém má být účtováno na některém z dalších účtů dlouhodobého hmotného majetku²⁴, a to ani v případech, kdy pořídily dokumenty charakteru předmětů kulturní hodnoty v řádech statisíců až milionů korun. Nákupy knihovny zaúčtovaly

---

²² Předměty kulturní hodnoty jsou definovány v příloze č. 1 zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty. Jedná se o III. Umělecká díla, předměty uměleckého řemesla a uměleckoprůmyslové práce sakrální a kultovní povahy – 12. liturgické knihy, modlitební knihy a zpěvníky starší 100 let; VII. Předměty z oboru knižní kultury – 1. rukopisy knižní povahy, rukopisy literárních děl a originální kartografické práce, 2. dokumentační materiál a osobní památky vztahující se k významným osobnostem kulturního a veřejného života, 3. dochované obtahy nevydaných tisků, 4. prvotisky a staré tisky včetně map, atlasů a tiskových matric do roku 1800 včetně, 5. knihy, tištěné mapy a atlasy, vydané na území ČR starší 100 let.

²³ Vyhláška č. 410/2009 Sb. – § 14 odst. 2: „Položka „A.II.2. Kulturní předměty“ obsahuje, bez ohledu na výši ocenění, zejména ..., sbírky muzejní povahy, předměty kulturní hodnoty, ..., a to včetně souborů tohoto majetku.“

²⁴ Vyhláška č. 410/2009 Sb. – např.: ustanovení § 14 odst. 4: „Položka „A.II.4. Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí“ obsahuje samostatné hmotné movité věci a soubory majetku, které jsou charakterizovány samostatným technicko-ekonomickým určením, u kterých doba použitelnosti je delší než jeden rok a ocenění samostatné hmotné movité věci nebo souboru majetku podle ustanovení § 71 převyšuje částku 40 000 Kč, a předměty z drahých kovů, pokud se nejedná o předměty kulturní hodnoty nebo kulturní památky.“

jako přímé náklady na SÚ 501 – *Spotřeba materiálu*, popř. na SÚ 518 – *Ostatní služby*, a knihy již dále v účetnictví nesledovaly.

Nabytí tohoto majetku NK ČR a MZK nevykázaly v rozvaze v položkách dlouhodobého hmotného majetku, a tím nepostupovaly v souladu s ustanoveními § 4 odst. 8, § 24 odst. 1 a § 25 odst. 1 a odst. 5 zákona o účetnictví. Knihovny tak v účetních závěrkách vykazovaly nesprávné údaje, když uváděly hodnotu majetku, která neodpovídala skutečné hodnotě majetku, s nímž měly příslušnost hospodařit.

Takto např. NK ČR v letech 2015–2017 nesprávně účtovala o nákupu 11 knihovních jednotek (zejména historických) v celkové pořizovací ceně 1 002 852 Kč a MZK o nákupu 253 ks rukopisů a starých tisků v celkové pořizovací ceně 5 161 880 Kč. NK ČR např. v roce 2016 koupila vzácný prvotisk²⁵ za 250 000 Kč, v roce 2017 unikátní ilustrovaný tisk²⁶ za 250 000 Kč nebo modlitební knihu²⁷ za 147 852 Kč. MZK v roce 2017 koupila do historického fondu rukopis²⁸ za cenu 1 931 930 Kč nebo středověký rukopis²⁹ za 340 000 Kč.

Ministerstvo kultury metodickým pokynem nestanovilo pravidla pro doplňování knihovního fondu, zejména neupravilo postupy účtování při nákupech knihovních jednotek, které splňují kritéria předmětů kulturní hodnoty dle zákona č. 71/1994 Sb., nebo dalších cenných knih.

6.3 Výpůjčky pro účely výstav

NK ČR a MZK v letech 2015–2017 realizovaly 31 případů výpůjček na výstavy, NK ČR zapůjčila knihovní jednotky na výstavy v celkem 23 případech (79 ks předmětů) v tuzemsku a 4 výpůjčky (11 ks předmětů) byly na výstavy do zahraničí. MZK uzavřela 4 smlouvy o výpůjčce (37 ks předmětů), z toho 1 smlouvu do zahraničí (1 rukopis). Kontrolou bylo prověřeno u NK ČR 9 výpůjček v tuzemsku a 4 výpůjčky v zahraničí v pojistné hodnotě předmětů 3 994 000 Kč a 1 163 000 €, u MZK byly zkontrolovány 4 výpůjčky v pojistné hodnotě 468 100 Kč.

NK ČR v roce 2015 u výpůjčky na výstavu³⁰ v Praze tolerovala překročení doby výpůjčky, s vypůjčitelem neuzavřela písemný dodatek ke smlouvě, ani na dobu prodlení nepožadovala doklad o pojištění exponátů.

U MZK nebyly kontrolou zjištěny nedostatky.

7. NK ČR chybovala při správě sbírky muzejní povahy dle zákona č. 122/2000 Sb.

Kontrola NKÚ prověřila, zda NK ČR a MZK v letech 2015–2017 při správě sbírek muzejní povahy plnily povinnosti stanovené zákonem č. 122/2000 Sb. a prováděcí vyhláškou č. 275/2000 Sb.³¹, zejména, zda ve stanoveném rozsahu vedly sbírkovou evidenci, prováděly inventarizaci předmětů ve sbírce, zajistily jejich uložení a ochranu. Kontrolováno bylo rovněž plnění při zapůjčování předmětů na výstavy.

²⁵ NK ČR – inkunábule z roku 1483 *Super sapientiam Salomonis*.

²⁶ NK ČR – unikátní ilustrovaný tisk *Bergkunst Das Ist: Gründlicher Bericht von Bergwercken*.

²⁷ NK ČR – modlitební kniha Karbanová z Volšan, 17. století.

²⁸ MZK – rukopis z 15. století *Pigment recipes*.

²⁹ MZK – latinský liturgický rukopis na papíře, lektionář, 2. pol. 15. století.

³⁰ Výstava *Oskar Kokoška a Praha*.

³¹ Vyhláška č. 275/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů.

V oblasti zajištění ochrany předmětů zapsaných ve sbírce muzejní povahy a při zapůjčování předmětů k výstavním účelům nebyly u NK ČR a MZK zjištěny nedostatky.

7.1 Evidence sbírek a určení osoby odpovědné za správu sbírek

NK ČR má v Centrální evidenci sbírek³² zapsáno 1 242 sbírkových předmětů v 15 podsbírkách, jedná se o rukopisy a grafické listy, předměty řemeslné a umělecké povahy (globusy, hodiny, dveře, mříže, regály, nábytek) a hudebniny. Celkem 6 sbírek je tzv. otevřených s možností dalšího rozšiřování. Sbíрка MZK je v CES vedena s jednou podsbírkou o 332 knižních svazcích starých tisků zednářské literatury z 18. a 19. století. Sbíрка je uzavřená, tj. nepředpokládá se její rozšiřování.

U MZK bylo ověřeno, že knihovna určila osobou odpovědnou za správu sbírky, oproti tomu NK ČR v letech 2015–2017 a do doby ukončení kontroly nebyla ustanovena osoba zodpovědná za plnění povinností vyplývajících ze zákona č. 122/200 Sb. a souvisejících předpisů a pověřená správou sbírky v její celistvosti, tj. odborným zaměřením sbírky a jejím případným rozšiřováním. Činnosti ve vztahu ke sbírkovým předmětům provádějí 3 různé organizační útvary NK ČR³³.

Kontrolou bylo zjištěno, že NK ČR eviduje v CES celkem 1 242 ks sbírkových předmětů, zatímco skutečný počet sbírkových předmětů činí 1 258 ks. Rozdíl je v chybném zápisu 4 ks mříží namísto správného počtu 20 mříží. Kontrolou bylo dále zjištěno, že každý útvar, u kterého jsou sbírkové předměty uloženy, vede evidenci různým způsobem a evidence jako celek neodpovídá požadavkům právních předpisů³⁴, kdy NK ČR např. eviduje předměty nesprávně na volných nečíslovaných evidenčních kartách a záznamy neopatřuje otiskem razítka a podpisem osoby, která je vedením sbírkové evidence pověřena. Evidenční karta sbírkového předmětu neobsahuje údaj o způsobu nabytí majetku a údaj o stavu předmětu, jak je stanoveno v ustanovení § 9 zákona č. 122/2000 Sb.

MZK vedla evidenci sbírky muzejní povahy způsobem, který podával pravdivý přehled o jejím skutečném stavu, byl průkazný, evidence obsahovala zákonné náležitosti.

7.2 Účtování a inventarizace

NK ČR evidovala v majetku jednotlivé položky sbírkových předmětů a účtovala o nich na účtu 032 – *Kulturní předměty* s tím, že účtovala v pořizovací ceně ve výši 1 Kč za každý kus. Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že na tomto účtu je z celkového počtu 1 258 ks předmětů sbírky evidováno a účtováno jen o 1 132 ks předmětech, chybí 126 ks tezí ze sbírky grafických listů univerzitních tezí. NK ČR v letech 2015–2017 nepostupovala v souladu se zákonem o účetnictví, když při provádění fyzické inventury majetku evidovaného na SÚ 032 – *Kulturní předměty* nezjistila, že z celkového počtu 526 ks tezí obsahují inventurní soupisy položky pouze 400 ks tezí a dalších 126 položek v soupisech schází. Dále také nezjistila nesoulad mezi evidovaným a skutečným počtem a druhem památkových mříží. Kontrola NKÚ všechny evidované mříže fyzicky zrevidovala a zjistila nedostatky v počtu a popisech názvů položek

---

³² Centrální evidence sbírek, dále také „CES“.

³³ Jedná se o oddělení rukopisů a starých tisků, odbor správy a provozu a hudební oddělení.

³⁴ Ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 122/2000 Sb., § 2 vyhlášky č. 275/2000 Sb., metodický pokyn Ministerstva kultury č. 4688/2007 k zajištění průkaznosti evidence sbírkových předmětů a stanovení režimu zacházení se sbírkou v muzeích a galeriích spravujících sbírky ve vlastnictví státu a územních samosprávných celků.

památkových mříží, kdy inventurní soupisy obsahovaly skutečnosti, na jejichž základě nebylo možné majetek jednoznačně určit.³⁵

Tím, že NK ČR eviduje a účtuje samostatně o každém z předmětů zařazených do sbírky muzejní povahy na účtu 032 – *Kulturní předměty* (s výjimkou 126 ks univerzitních tezí), je povinna provádět inventarizaci majetku podle zákona č. 563/1991 Sb. Protože se však jedná o předměty zařazené do sbírky muzejní povahy, je povinna provádět jejich inventarizaci také podle zákona č. 122/2000 Sb. Kontrola NKÚ ověřila, že inventarizace 126 ks tezí, které nebyly inventarizovány podle zákona o účetnictví, resp. inventarizace všech 526 ks tezí, proběhla v roce 2013 v souladu se zákonem č. 122/2000 Sb. a vyhláškou č. 275/2000 Sb.³⁶

U MZK kontrola NKÚ ověřila, že o sbírce muzejní povahy účtovala v souladu se zákonem o účetnictví na SÚ 032 – *Kulturní předměty* v ocenění ve výši 1 Kč a MZK v letech 2015–2017 prováděla inventarizaci předmětů zařazených do sbírky muzejní povahy v souladu se zákonem č. 122/2000 Sb. a vyhláškou č. 275/2000 Sb.

7.3 Kontrola fyzické existence vybraných předmětů

Ke kontrole fyzické evidence byl vybrán vzorek celkem 106 sbírkových předmětů, z toho 89 předmětů u NK ČR a 17 knihovních jednotek u MZK. Kontrola NKÚ fyzickou prohlídkou na místě ověřila, že se předměty nacházejí na určených místech a v dobrém stavu.

Kontrola dále zjistila, že NK ČR disponuje dalšími vzácnými historickými předměty, které ale neeviduje jako sbírkové předměty ve sbírce muzejní povahy, a tím ani v CES, ačkoliv jsou stejné nebo obdobné povahy či ze stejného historického období (globusy, mříže, barokní regály, rukopisy). NK ČR má např. ve své správě celkem 14 globusů, ale v CES je evidováno jen 13³⁷, dále součástí areálu Klementina je nejméně 37 mříží, ale v evidenci CES je jen 20 ks, barokních regálů v *Barokním knihovním sále* je více než 9 ks regálů evidovaných v CES. Dále má NK ČR v knihovním fondu celkem 8 rukopisů týkajících se Dalimilovy kroniky, ale v CES je zapsán jen jeden kus, a to *Kronika takřečeného Dalimila pařížský zlomek*.

NKÚ poukazuje na nesystematický postup zařazování předmětů do sbírky muzejní povahy a doporučuje provést analýzu předmětů zařazených ve sbírce a obdobných předmětů do sbírky nezařazených tak, aby NK ČR jako správce sbírky plnila cíl sbírkotvorné činnosti shromažďovat, chránit a trvale uchovávat sbírkové předměty ve své celistvosti.³⁸

8. V digitalizaci knihovního fondu zaujímá NK ČR druhou pozici mezi porovnávanými evropskými národními knihovnami

Digitalizace je nejrychleji se rozvíjející oblast knihovnictví s přínosy od ochrany knihovních fondů až po zpřístupnění v digitálních knihovnách. Počet návštěvníků knihoven, kteří využívali

³⁵ Např. u položek 2 inventurních čísel bylo v textu uvedeno „mříže okenní, sdruž., rané baroko“, ale ve skutečnosti se nejednalo o sdružené mříže, ale o mříže samostatné. U další položky bylo uvedeno „mříže okenní, rané baroko 18x“, ale na místě bylo ověřeno, že se jedná o jednu sdruženou.

³⁶ Ustanovení § 3 odst. 1 vyhlášky č. 275/2000 Sb.: „V případě každoroční inventarizace sbírek se určenou částí sbírky rozumí vlastníkem sbírky stanovený počet sbírkových předmětů každé sbírky. Počet sbírkových předmětů každé sbírky určený k inventarizaci v daném kalendářním roce se stanoví tak, aby každá sbírka byla inventarizována v úplnosti nejpozději v průběhu 10 let, u sbírek čítajících více jak 200 000 sbírkových předmětů v průběhu 15 let... Určenou část každé sbírky musí každoročně tvořit nejméně 5 % všech sbírkových předmětů, které sbírku tvoří.“

³⁷ V CES je zapsáno celkem 13 glóbusů (barokní, klasicistní, empírové), z toho je 7 hvězdných a 6 zeměpisných. V CES není zapsán „globus, barokní, hvězdný, černý“.

³⁸ Ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 122/2000 Sb.: „Sbírkou muzejní povahy je sbírka, která je ve své celistvosti významná pro prehistorii, historii, umění, literaturu, techniku, přírodní nebo společenské vědy; tvoří ji soubor sbírkových předmětů shromážděných lidskou činností... Má se za to, že sbírka je věcí hromadnou.“

on-line služby, u NK ČR mezi lety 2015–2017 stoupl na dvojnásobek, u MZK byl zaznamenán mezi lety 2015 a 2016 nárůst o 9 %, v roce 2017 došlo k poklesu o 11 %.

Tabulka č. 5: Počet návštěvníků knihoven v letech 2015 až 2017

	Rok 2015		Rok 2016		Rok 2017	
	Návštěvníci celkem	Z toho návštěvníci on-line služeb	Návštěvníci celkem	Z toho návštěvníci on-line služeb	Návštěvníci celkem	Z toho návštěvníci on-line služeb
NK ČR	7 358 396	6 665 335	8 663 104	7 951 503	13 693 141	13 269 227
MZK	1 722 836	1 131 296	1 896 844	1 231 197	1 696 124	1 091 296

Zdroj: roční výkazy o knihovně ev. č. Kult (MK) 12-01 za rok 2015, za rok 2016, za rok 2017³⁹.

NK ČR i MZK provádí digitalizaci svých knihovních fondů. Vytváří si a poté postupují na základě střednědobých či dlouhodobých plánů. Ve svých strategiích postupně knihovny přecházejí od digitalizace kvantitativní k digitalizaci kvalitativní⁴⁰.

V kontrolovaném období probíhala u knihoven digitalizace především v rámci projektu *Projekt vytvoření Národní digitální knihovny*. Cílem projektu bylo vytvoření fungujícího systému NDK, zpřístupnění faktografického a kulturního potenciálu široké veřejnosti a současně ochrana národního kulturního dědictví. Na základě tohoto projektu bylo v knihovnách zdigitalizováno celkem 26 milionů stran, tak jak bylo plánováno. Projekt se nachází do konce roku 2019 v období udržitelnosti a množství digitalizovaných dokumentů se snížilo přibližně na polovinu. Digitalizace v knihovnách probíhá i na základě jiných podpůrných programů, a to např. VISK 6 a VISK 7 a NAKI I a NAKI II, které slouží např. k digitálnímu zpřístupnění vzácných a starých tisků a dokumentů, které jsou ohroženy degradací kyselého papíru, a k digitalizaci prvotisků, rukopisů a map.

Digitalizace je v NK ČR a MZK prováděna na digitalizačních linkách vlastními zaměstnanci, ale je zajišťována také externími dodavateli služeb. NK ČR navíc v kontrolovaném období prováděla digitalizaci starých tisků v rámci PPP projektu *Hromadná digitalizace historických a vzácných dokumentů*.

Kontrola se věnovala též postavení NK ČR v systému evropských národních knihoven. Mezinárodní srovnání bylo provedeno ve vztahu k roku 2017 za využití údajů z 12 evropských národních knihoven. Postavení NK ČR je specifické tím, že Česká republika nemá samostatnou ústřední vědeckou knihovnu, a tuto funkci tak zajišťuje NK ČR. Většina evropských národních knihoven se zpravidla soustřeďuje jen na svou národní funkci, nikoli na funkci veřejné vědecké knihovny, která obvykle připadá ústřední univerzitní knihovně.

V grafech č. 1 a 2 jsou znázorněny vybrané hodnoty ve vztahu ke srovnávaným knihovnám; zdrojem údajů je tabulka, která je přílohou č. 2 tohoto kontrolního závěru. Grafy nezohledňují různorodost činností některých knihoven, např. skutečnost, že NK ČR a některé další národní knihovny zajišťují kromě své vlastní činnosti také činnost ústřední univerzitní knihovny, zatímco jiné národní knihovny tuto funkci neplní.

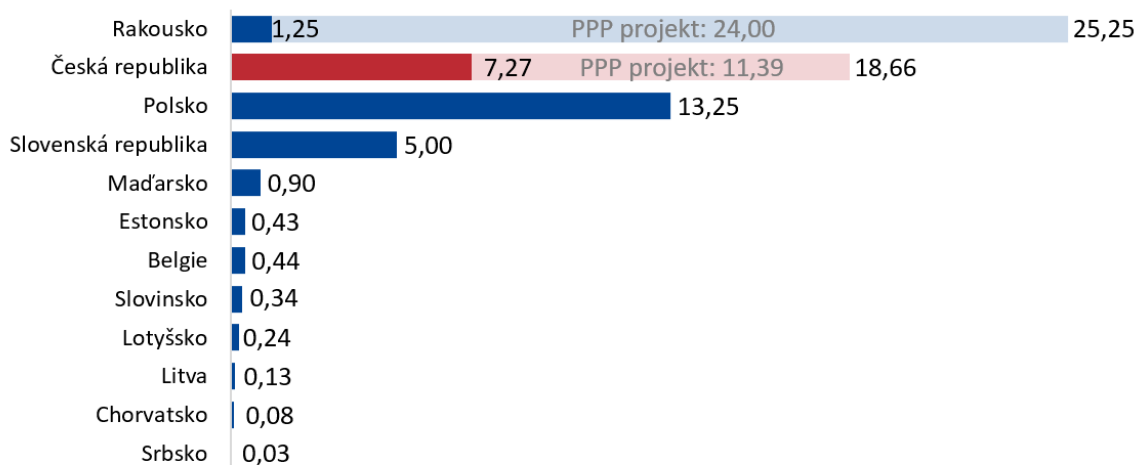
V grafu č. 1 je znázorněno, že v digitalizaci knihovních jednotek zaujímá NK ČR druhou pozici mezi porovnávanými evropskými knihovnami, a to za Polskem v počtu stran digitalizovaných

³⁹ Základní statistické údaje o kultuře v České republice 2017, III. díl – Knihovny a vydavatelská činnosti, viz https://statistikakultury.cz/wp-content/uploads/2018/11/Statistika_2017_knihovny.pdf.

⁴⁰ Kvantitativní digitalizace je zaměřená na digitalizování co největšího počtu stran, s tím, že k digitalizaci byly vybírány svazky, které bylo možno snadno zdigitalizovat. Kvalitativní digitalizace je zaměřená na digitalizování náročnějších svazků, u kterých je digitalizace pomalejší a to např. z důvodu stavu svazků určených k digitalizaci.

na základě vlastní digitalizační kapacity, či za Rakouskem při započtení digitalizátů realizovaných na základě spolupráce NK ČR v rámci PPP projektu *Hromadná digitalizace historických a vzácných dokumentů*. U NK ČR činí podíl PPP projektu na celkové digitalizaci 61 %, zatímco v Rakousku se na digitalizaci knihovního fondu Rakouské národní knihovny PPP projekt podílí z 95 %.

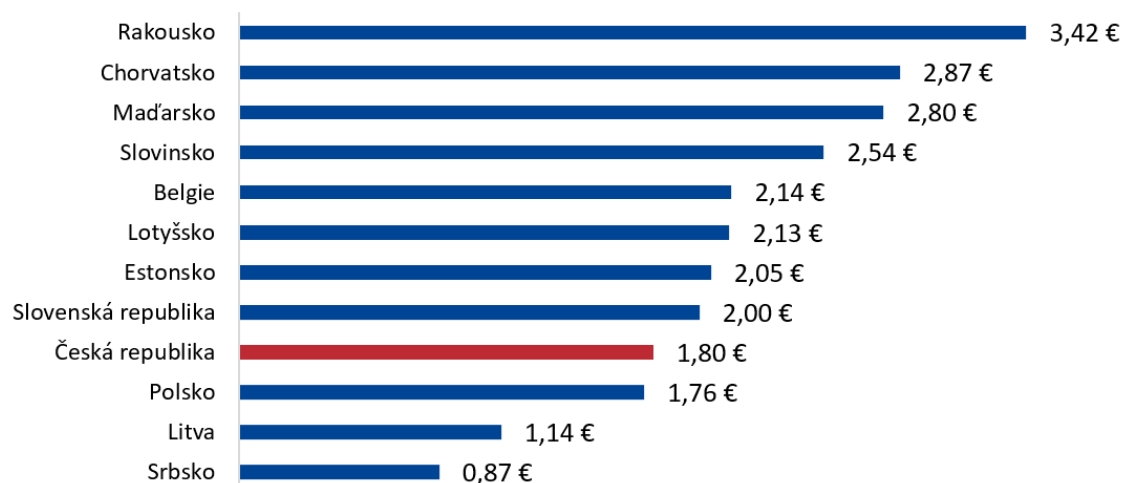
Graf č. 1: Počet zdigitalizovaných stran (v milionech stran)

Pozn.: PPP projekty: V České republice a v Rakousku probíhal projekt zaměřený na digitalizaci starých tisků v rámci partnerství veřejného a soukromého sektoru.

Graf č. 2 uvádí, jaká je výše peněžních prostředků na činnost knihoven vztažená k jedné knihovní jednotce. U NK ČR byly tyto prostředky ve výši 1,8 € v roce 2017 ve srovnání s jinými evropskými národními knihovnami relativně nízké. NK ČR vykazovala peněžní prostředky o 11 % nižší vůči Slovenské národní knihovně a o téměř polovinu nižší oproti první v pořadí Rakouské národní knihovně, která v roce 2017 vydala na jednu knihovní jednotku částku ve výši 3,42 €.

Graf č. 2: Peněžní prostředky na činnost národních knihoven přepočtené na 1 knihovní jednotku v roce 2017

Podrobnější údaje charakterizující vybrané evropské knihovny jsou uvedeny v příloze č. 2 tohoto kontrolního závěru.

Seznam zkratk

CES	Centrální evidence sbírek
ISBN	International Standard Book Numbering
ISMN	International Standard Music Numbering
ISSN	International Standard Serials Numbering
MK	Ministerstvo kultury
MK ČR Exxxxx	evidenční číslo periodického tisku
MZK	Moravská zemská knihovna v Brně
NAKI I a II	programy aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity
NDK	Národní digitální knihovna
NK ČR	Národní knihovna České republiky
PPP projekt	partnerství veřejného a soukromého sektoru (<i>Public Private Partnership</i>)
Sbírka NK ČR	<i>Sbírka Národní knihovny ČR</i>
Sbírka MZK	<i>Sbírka Moravské zemské knihovny v Brně</i>
SÚ	syntetický účet
VISK 6 a VISK 7	program <i>Veřejné informační služby knihoven</i>

Ekonomické ukazatele NK ČR a MZK

Tabulka č. 1: Vybrané položky rozvahy NK ČR

(v Kč)

Položka (kód)	Položka (název)	Netto		
		2015	2016	2017
	Aktiva celkem	1 805 774 431,98	1 898 905 713,80	2 002 556 385,81
A.	Stálá aktiva	1 693 871 573,54	1 800 147 803,85	1 909 951 169,99
A.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	92 609 194,72	84 846 915,95	82 525 520,48
A.I.2.	Software	57 396 495,91	51 122 276,11	47 078 200,91
A.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	1 601 262 378,82	1 715 300 887,90	1 825 833 916,51
A.II.1.	Pozemky	121 200 984,15	121 200 984,15	121 200 984,15
A.II.2.	Kulturní předměty	5 667 672,00	5 667 672,00	5 667 671,00
A.II.3.	Stavby	927 462 840,30	922 203 850,71	1 484 313 829,81
A.II.4.	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	132 202 289,79	134 702 000,65	201 801 715,13
B.	Oběžná aktiva	111 902 858,44	98 757 909,95	92 605 215,82
B.I.	Zásoby	7 636 259,50	5 907 425,04	5 818 148,65
B.II.	Krátkodobé pohledávky	31 226 617,28	22 183 427,49	8 017 712,17
B.II.32.	Dohadné účty aktivní	21 903 715,00	19 359 970,15	2 941 999,83
B.III.	Krátkodobý finanční majetek	73 039 981,66	70 667 057,42	78 769 355,00

Zdroj: rozvahy NK ČR sestavené ke dni 31. 12. 2015, 31. 12. 2016 a 31. 12. 2017.

Tabulka č. 2: Přehled vybraných výnosů a nákladů za hlavní činnost NK ČR

(v Kč)

Položka (kód)	Položka (název)	Netto		
		2015	2016	2017
A.	NÁKLADY CELKEM	478 344 560,80	472 339 498,14	479 757 264,76
A.I.	Náklady z činnosti	475 224 013,31	469 740 770,26	476 837 425,73
A.I.1.	Spotřeba materiálu	18 034 406,52	18 246 035,85	20 915 601,47
A.I.2.	Spotřeba energie	16 868 529,82	14 063 854,99	15 534 727,72
A.I.8.	Opravy a udržování	58 265 938,47	34 055 238,09	32 378 738,39
A.I.9.	Cestovné	3 270 304,37	2 821 752,34	3 161 266,02
A.I.10.	Náklady na reprezentaci	281 821,52	653 388,30	542 935,64
A.I.12.	Ostatní služby	96 935 645,51	112 816 625,71	101 182 485,41
A.I.13.	Mzdové náklady	142 338 008,00	142 768 217,00	164 379 071,00
A.I.23.	Jiné pokuty a penále	8 263 405,00	3 576 553,00	2 185,00
A.I.28.	Odpisy dlouhodobého majetku	42 459 897,84	40 669 307,14	43 014 929,34
A.I.30.	Prodaný dlouhodobý hmotný majetek	0,00	0,00	0,00
A.I.31.	Prodané pozemky	0,00	0,00	0,00
A.I.35.	Náklady z drobného dlouhodobého majetku	2 675 269,78	14 340 733,93	3 210 840,31
A.I.36.	Ostatní náklady z činnosti	33 178 491,81	31 614 550,24	30 081 234,27
A.II.	Finanční náklady	467 817,49	254 007,88	252 629,03
B.	VÝNOSY CELKEM	478 345 883,38	474 567 020,77	480 379 567,12
B.I.	Výnosy z činnosti	53 425 315,58	49 285 782,77	35 772 928,92
B.I.2.	Výnosy z prodeje služeb	6 171 132,37	4 698 773,07	5 348 872,01
B.I.3.	Výnosy z pronájmu	15 343 623,29	13 524 486,29	12 903 200,28
B.I.14.	Výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku kromě pozemků	0,00	0,00	0,00
B.I.15.	Výnosy z prodeje pozemků	0,00	0,00	0,00
B.I.16.	Čerpání fondů	23 054 209,09	22 961 098,01	7 820 647,14
B.I.17.	Ostatní výnosy z činnosti	8 054 169,47	7 681 586,02	9 368 573,85
B.II.	Finanční výnosy	27 555,76	12 399 194,99	187 945,51
B.IV.1.	Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů	424 893 012,04	412 882 043,01	444 418 692,69
C.2.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	1 322,58	2 227 522,63	622 302,36

Zdroj: Výkazy zisku a ztráty NK ČR sestavené za období 1. 1. 2015 až 31. 12. 2015, 1. 1. 2016 až 31. 12. 2016 a 1. 1. 2017 až 31. 12. 2017.

Vybrané položky rozvahy MZK
(v Kč)

Položka (kód)	Položka (název)	Stav k 31. 12.		
		2015	2016	2017
	Aktiva celkem	530 368 885,74	541 122 661,24	543 990 913,18
A.	Stálá aktiv	502 391 500,30	510 109 822,30	506 952 035,33
A.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	835 903,29	545 665,29	459 007,29
A.I.2.	Software	835 903,29	545 665,29	299 113,29
A.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	501 555 597,01	509 564 157,01	506 493 028,04
A.II.1.	Pozemky	19 513 727,49	19 513 727,49	19 513 727,49
A.II.2.	Kulturní předměty	612 501,00	612 501,00	612 501,00
A.II.3.	Stavby	452 938 367,61	459 467 191,47	455 208 771,66
A.II.4.	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	11 171 721,91	11 859 177,05	11 014 241,17
B.	Oběžná aktiva	27 977 385,44	31 012 838,94	37 038 877,85
B.I.	Zásoby	387 271,00	532 700,13	1 051 755,17
B.II.	Krátkodobé pohledávky	1 430 622,49	1 206 235,10	4 054 571,24
B.II.32.	Dohadné účty aktivní	24 739,05	417,01	0,00
B.III.	Krátkodobý finanční majetek	26 159 491,95	29 273 903,71	31 932 551,44

Zdroj: rozvahy MZK sestavené ke dni 31. 12. 2015, 31. 12. 2016 a 31. 12. 2017.

Přehled vybraných výnosů a nákladů za hlavní činnost MZK
(v Kč)

Položka (kód)	Položka (název)	Netto		
		2015	2016	2017
A.	NÁKLADY CELKEM	112 735 320,10	113 760 556,51	132 475 826,95
A.I.	Náklady z činnosti	112 655 640,98	113 585 964,27	132 447 055,12
A.I.1.	Spotřeba materiálu	14 040 296,09	11 864 058,47	16 296 481,69
A.I.2.	Spotřeba energie	5 264 469,40	5 423 386,30	5 019 933,26
A.I.8.	Opravy a udržování	3 369 053,61	2 640 893,00	2 747 915,72
A.I.9.	Cestovné	644 330,42	825 068,53	1 698 296,90
A.I.10.	Náklady na reprezentaci	33 222,00	117 260,33	254 959,74
A.I.12.	Ostatní služby	7 751 583,83	8 695 681,34	12 291 559,01
A.I.13.	Mzdové náklady	49 634 407,00	53 268 714,00	60 082 146,00
A.I.23.	Jiné pokuty a penále	5 000,00	2 178,00	0,00
A.I.28.	Odpisy dlouhodobého majetku	7 069 932,59	7 554 508,00	7 823 966,73
A.I.30.	Prodaný dlouhodobý hmotný majetek	1 227 710,00	0,00	0,00
A.I.31.	Prodané pozemky	176 690,00	0,00	0,00
A.I.35.	Náklady z drobného dlouhodobého majetku	4 853 277,55	3 683 475,42	3 539 047,43
A.I.36.	Ostatní náklady z činnosti	583 634,58	426 210,05	690 126,23
A.II.	Finanční náklady	79 679,12	18 722,24	28 771,83
B.	VÝNOSY CELKEM	112 884 872,33	115 128 450,95	132 660 459,17
B.I.	Výnosy z činnosti	6 953 910,02	6 674 260,72	8 032 915,08
B.I.2.	Výnosy z prodeje služeb	2 961 413,39	3 676 907,82	3 635 913,96
B.I.3.	Výnosy z pronájmu	1 646 503,01	1 685 297,61	1 685 026,70
B.I.14.	Výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku kromě pozemků	438 468,00	0,00	18 000,00
B.I.15.	Výnosy z prodeje pozemků	61 532,00	0,00	0,00
B.I.16.	Čerpání fondů	0,00	0,00	659 519,24
B.I.17.	Ostatní výnosy z činnosti	665 432,17	343 420,27	548 867,24
B.II.	Finanční výnosy	1 323 454,86	12 377,52	8 750,84
B.IV.1.	Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů	104 607 507,45	108 441 812,71	124 618 793,25
C.2.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	149 552,23	1 367 894,44	184 632,22

Zdroj: Výkazy zisku a ztráty MZK za období od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015, od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2016, od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017.

Údaje charakterizující vybrané evropské knihovny

	Rakousko	Belgie	Chorvatsko	Česká republika	Estonsko	Maďarsko	Lotyšsko	Litva	Polsko	Srbsko	Slovenská republika	Slovinsko
Počet obyvatel	8 857 960	11 449 656	4 105 493	10 627 794	1 319 133	9 771 000	1 921 300	2 793 986	38 433 600	7 001 444	5 445 087	2 070 050
HDP na obyvatele	52 557	47 561	25 264	36 916	31 638	28 375	27 598	32 092	29 291	15 090	32 110	34 802
Rozpočet (v €)	29 244 091	14 988 000	8 599 470	13 074 933	6 931 000	9 781 650	8 965 500	7 271 647	15 301 733	4 800 000	10 343 092	7 194 654
Náklady na 1 obyvatele (v €)	3,30	1,31	2,09	1,23	5,25	1,00	4,67	2,60	0,40	0,69	1,90	3,48
Náklady na 1 mil. obyvatel s přihlédnutím HDP na obyvatele (v €)	62,82	27,52	82,91	33,33	166,07	35,28	169,08	81,10	13,59	45,43	59,16	99,87
Přírůstky (knih)	34 045	100 000	15 705	87 908	13 780	35 942	5 769	19 228	196 686	112 637	21 392	29 916
<i>z toho: zahraniční literatura (knihy)</i>	<i>14 456</i>	<i>3 556</i>	<i>1 557</i>	<i>20 488</i>	<i>3 948</i>	<i>N</i>	<i>2 497</i>	<i>5 630</i>	<i>1 446</i>	<i>1 489</i>	<i>2 821</i>	<i>N</i>
Náklady na pořízení knih (v €)	707 039,00	722 164,00	40 000,00	619 798,00	307 766,00	94 987,00	181 200,00	57 711,00	694 176,00	25 500,00	107 755,06	170 463,00
Počet zaměstnanců	317,46	236,73	304,00	455,00	282,00	468,00	372,00	433,20	820,71	225,00	303,00	137,00
Počet zdigitalizovaných stran	25 250 000	436 683	78 021	18 660 100	426 000	900 000	241 222	129 675	13 252 538	29 493	5 000 000	338 207
Počet zdigitalizovaných stran bez PPP projektu	1 250 000	436 683	78 021	7 267 000	426 000	900 000	241 222	129 675	13 252 538	29 493	5 000 000	338 207
Počet registrovaných čtenářů	22 719	62 945	15 322	24 523	48 733	8 458	132 698	13 176	10 859	12 276	8 362	8 949
Počet návštěvníků	438 963	99 706	176 397	423 914	135 125	30 700	517 518	391 055	118 529	12 000	85 462	264 258
Počet výpůjček	373 275	321	11 934	536 468	76 059	63 662	345 686	248 200	N	67 041	159 614	113 587
Objem knihovního fondu	8 563 363	7 000 000	3 000 000	7 275 680	3 381 072	3 494 053	4 203 658	6 391 072	8 674 284	5 500 000	5 181 904	2 837 066
Náklady na pořízení knih na 1 obyvatele (v €)	0,07982	0,06307	0,00974	0,05832	0,23331	0,00972	0,09431	0,02066	0,01806	0,00364	0,01979	0,08235
Počet zaměstnanců/počet obyvatel (na 1 mil. obyvatel)	35,84	20,68	74,05	42,81	213,78	47,90	193,62	155,05	21,35	32,14	55,65	66,18
Počet zaměstnanců/přírůstky	107,24	422,42	51,66	193,20	48,87	76,80	15,51	44,39	239,65	500,61	70,60	218,36
Počet zaměstnanců/fyzické sbírky	26 974,62	29 569,55	9 868,42	15 990,51	11 989,62	7 465,93	11 300,16	14 753,17	10 569,24	24 444,44	17 101,99	20 708,51

Vysvětlivka: N – data nebyla poskytnuta.

Zdroj: poskytnutá data od jednotlivých národních knihoven.